

Procesi rada

Zanini, Karmen

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:422772>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

Završni rad iz predmeta
SLIKANJE 2

Naslov rada:
Procesi rada

Studij: DODIPLOMSKI STUDIJ SLIKARSTVA
Nastavnik: prof. DUJE JURIC
Student: KARMEN ZANINI
Matični broj studenta: 3601/S

Zagreb, 2017/2018

Sadržaj:

1. Uvod	3
2. Poglavlje 1: Madrid	3
3. Poglavlje 2: Maske	7
4. Poglavlje 3: Elementarne čestice	10
5. Poglavlje 4: Zaključak	11

Uvod:

Projekt sam zamislila kao niz reminiscencija u kojima će se na misli nekih meni dragih svjetionika nadovezivati one moje, nastale pod njihovim utjecajima. Nadalje, bit će podijeljen u tri cjeline koje sadržavaju tri serije radova tako da dobijemo kompletan pregled jedne akademske godine. Cjeline će sadržavati kratki uvod koji sadrži tehnički segment radova i slobodne lirske interpretacije u kojima će biti navedeni i uzori te kontekst djela.

Poglavlje 1: MADRID

„...Ko da zalutah u nikada zetklu misao čudne

Gdje borave stvari koje sam negdje već morao vidjeti...“¹

Kada s odmakom sagledam svoj boravak u Madridu pojavi se želja za povratkom i čini mi se gotovo nevjerojatnim da je vrijeme provedeno tamo zaista postojalo i da se više neće ponoviti osim u sjećanju i na fotografijama. Imajući na umu da ću se ovako osjećati (kao i uvijek nakon nekih iznimnih događaja, ona kao da ostaju lebjeti u eteru u nedostatku vremena da bismo ih shvatili i da bi se na njih navikli), odlučila sam napraviti projekt koji bi sadržavao moje uspomene na Madrid. Osobnije i probranije od fotografija. Seriju sam romantično nazvala *Memories of Madrid* parafrazirajući skladbu „*Memories of Alhambra*“ koja mi nekako najbolje pristaje uz boravak u Španjolskoj. Projekt sadrži seriju od 180 radova dimenzija 20x10 cm izvedenih u tehnici ulja na papiru. Tih 180 isječaka iz sjećanja (kako ih volim nazivati), zamišljeno je da pruži jedan intimniji aspekt kako sam proživjela odsustvo doma i snalaženje u sasvim novom okruženju. Kroz sliku sam, puno bolje nego kroz fotografiju koja uvijek pomalo ubija svoj motiv (kako bi rekla Susan Sontag), mogla „uhvatiti“ raspoloženje, vrijeme, miris, zrak, zvukove...sve one stvari koje lebde u eteru i koje su zapravo uhvatljive jedino putem direktnog iskustvu.

„Moraš odbaciti sve što imaš, i oprati se moraš od svega prošlog, inače nikad više nećeš moći posve bistro i slobodno pogledati u svijet.“

Ova serija je da se jedno iskustvo stavi ad acta, da se zaokruži da bi se imao osjećaj da se uistinu proživjelo. Mislim da tek sad, retrospektivno, zaokružujem jedno iskustvo koje se zbilo u ta četiri mjeseca u Španjolskoj i da ono tek sad zrije da bi se odložilo i promatralo sa smiješkom.

„A vrijeme je samo pokretna slika vječnosti.“²

„Jer svaki je trenutak novo i zbunjujuće

Vrednovanje svega što smo bili...“³

Sjećanja na Madrid su pokušaj prodiranja u jedan svijet koji mi nije pripadao. U kojem sam bila sama u moru podražaja koji su se repulzivno odbijali od mene. Pokušaj sakupljanja tih raspršenih elemenata.

„...Ja postojano promatram sve stvari

Koje prema tebi hrle i od tebe se odvajaju.“⁴

¹ Rainer Maria Rilke, *Arhajski torzo*, Matica hrvatska (1979)

² Platon, *Timej*, Matica hrvatska (2017)

³ Rainer Maria Rilke, *Arhajski torzo* (1979)

⁴ Pablo Neruda, *Nevidljiva rijeka*, DSM grafika (1999)

Vrijeme u kojem su sadržana sva sjećanja je „pokretna slika vječnosti“. Ono je za Borgesa vječno trajanje svih trenutaka, a opet meni se ti trenutci čine tako nestvarni i daleki. On nastavlja da pojedinci i stvari postoje onoliko koliko sudjeluju u „vrsti koja ih obuhvaća“, u mom slučaju, ljudskoj. Postoji jedan trenutak i jedno vrijeme rascjepkano našim poimanjem noći i dana koji ga razaraju. A opet tu je samo sadašnjost – jedan trenutak koji sadrži čitavu povijest (kružno vrijeme – Schopenhauer). Pitanje o vremenu podsjeća na ono o biti umjetnosti, o onome što je u njoj stvarno. Ona treba ukazivati na to Stvarno svodeći stvar na njezinu osnovnu misao (mogli bi reći Platonovu Ideju). Umjetničko djelo je tako podloga za umjetničko oblikovanje, a njegova stvarnost je bojeno, zvučno, masivno – Tvarnost.

„Umjetnost je nedogledna

Beskrajnost, a tren tek vrijeme...“⁵

Ponekad mi se osoba koju dugo znam učini posve nepoznata. Tada ju gotovo niti fizički ne prepoznajem. Možda se stvarno nikada ne razumijemo.

A možda, ako pronađem nešto stalno, poput Ipolita koji u Mayerovom zidu vidi vrijeme:

„Eto što. Kad ste se opraštali maločas pomislio sam odjednom: eto tih ljudi, i nikad ih više neće biti, nikada! I drveće također – jedino će biti zid, crven, Mayerove kuće...sučelice mojem prozoru...no i reci im sve to...“⁶

Projekt reminiscencija me naveo na mnoga ovakva, pomalo egzistencijalistička, razmišljanja. To odgovara osjećaju otuđenosti koji je specifičan današnjem dobu. Mislim da je ideja da za svaki dan proveden u tuđini napravi po jednu sliku dosta uspješna jer sam time uspjela izraziti baš to što sam htjela – promjene u meni i protjecanje vremena. Isječci vremena odabrani u Madridu kao nešto što vrijedi naslikat će biti oni koji će zaokružiti jednu etapu u životu.

„Svejedno mi je hoće li neki rastanak biti tužan, ili težak, ili neugodan, kad napuštam neko mjesto želim znati da ga napuštam...Inače se čovjek osjeća još gore.“⁷

Tehnički detalji: ulje na papiru, 10x20cm

⁵ Baudelaire, Cvjetovi Zla, Matica hrvatska (1978)

⁶ Dostojevski, Idiot, Stvarnost (1969)

⁷ J.D. Salinger, Lovac u žitu, Šareni dućan, (2007)

Poglavlje 2: MASKE

„I vidiš za svakim licem prazninu duha, sve dublju

A za njom samo užas zbog oskudice misli.“⁸

Seriya radova pod nazivom „Maske“ nastala je prošle akademske godine a bazira se na istraživanju Afričkih ritala uz koje su se maske koristile. Danas se maske koriste kao suveniri za turiste a ritualni plesovi se također izvode uz krug turista oboružanih svojim fotoaparatom. Zanimanje za ovu temu proizašlo je iz želje da se propadanje jedne kulture poveže s našom svakodnevicom. Zamisao je da i mi sami imamo mnoštvo takvih maski, za svaku prigodu po jednu. Uzmimo za primjer treću poveznicu, onu koja nas vezuje uz društvene mreže na kojima se želimo prezentirati uvijek u što boljem svjetlu.

Da li su te maske neživi predmeti koji se ne bi smjeli dirati ili su one dio naše istinske ličnosti? Što je ta istinska ličnost i kada smo zapravo sami sebi najbliži? Da li se sa našim licima događa isto što i sa fotografijom koja tek ponekad vjerno prikazuje realnost. „Sam original, to jest svaki od nas, tek je ponekad sličan sam sebi. Samo u rijetkim trenucima lice izražava svoju glavnu crtu, svoju najkarakterističniju misao.“⁹

A ta najkarakterističnija misao, da li je ona pravo ja? Ili smo mi sami skup toga „ja i onog „ostalog“? Da li smo svjesni preobrazbe koja se događa pri promjeni maski ili se kao Kafkin Gregor Samsa „probudimo“ u nekom drugom obliku bez da nas to previše uzbuđuje, jer ionako smo od svih tih lica sadržani? I kroz koje muke prolaze Pirandellovi likovi (oni to uistinu jesu) u potrazi za identitetom: „...i ja dobro znam da svatko ima svoj unutrašnji život i da bi ga htio iznijeti na vidjelo. Ali u tome i jest teškoća. Iznijeti na vidjelo koliko je nužno u odnosu prema drugima, a ipak u onom malome omogućiti da se shvati sav drugi život koji ostaje unutra!“¹⁰

Ja mislim da postoji osnovni karakter svih nas koji ostaje nepromjenjiv i protiv kojeg se ne možemo u potpunosti odmaknuti (ako je on, naravno, neugoda) ali vjerujem da se balans može pronaći, i to kroz rada onoga što volimo i u čemu uživamo. A promjene koje sam nazvala maskama, sve smo to mi u reakciji na druge ljude. Možda kao neka vrsta obrane a možda iz nerazumijevanja, jer ipak čitav svijet mjerimo sa jednog subjektivnog stajališta: „Ali u tome i jest zlo. U riječima! Svi unutra posjedujemo svijet stvari, svatko svoj svijet stvari! A kako se možemo razumjeti gospodine ako u riječi koje ja izgovaram, stavljam smisao i vrijednost stvari kakve su u meni, dok ih onaj tko ih sluša neizbježno prihvaća sa smislom i vrijednošću koje imaju po sebi, svijeta kakav on unutra posjeduje? Mislili smo da se shvaćamo; nikad se ne shvaćamo!“¹¹

Mi smo uvijek za druge oni za koje nas ti ljudi smatraju. Istina je za svakoga različita i koliko postoji pojedinaca toliko će postojati i interpretacija. „...I kažem vam da se svi varate kada me vidite kako se ja vidim! Ali to ne znači da nije po srijedi lijepo utvaranje i kod vas i kod mene...“¹²

Tehnički detalji: ulje na platnu; slika 1: diptih 50x60cm; slika 2: 100x70cm; slika 3: 195x165cm; slika 4: 165x135cm

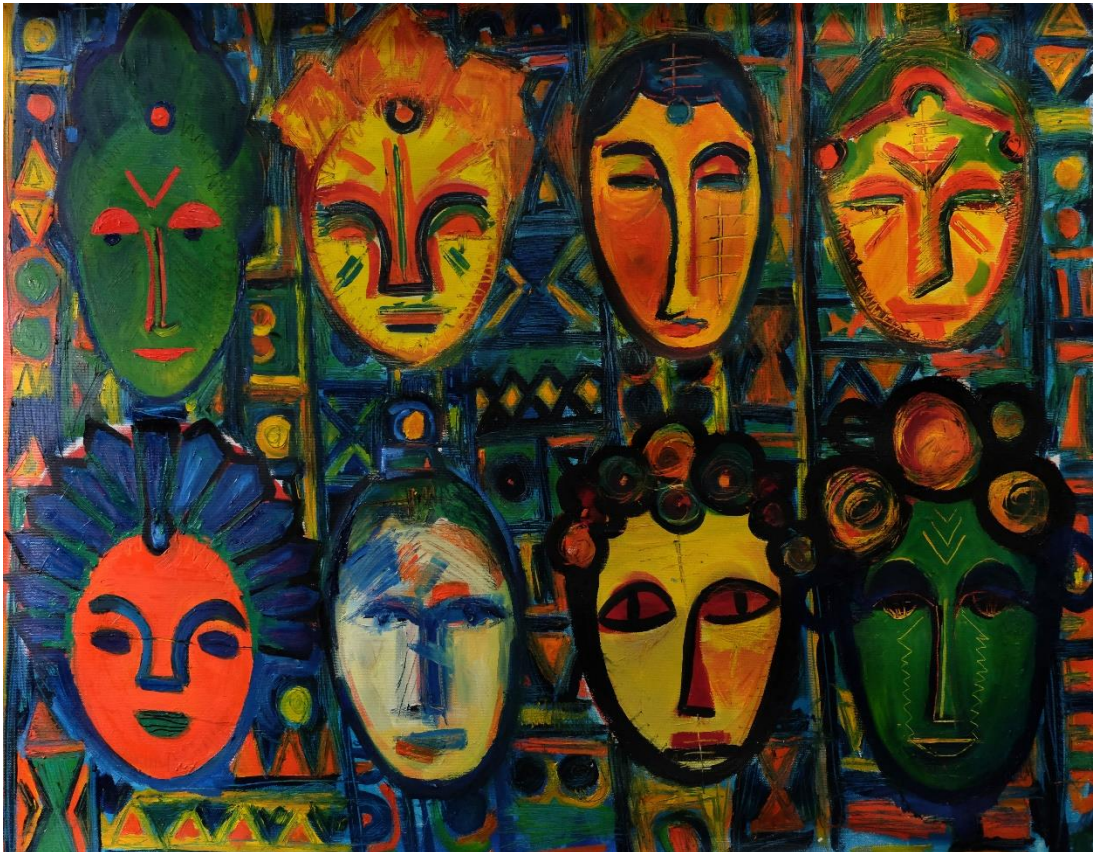
⁸ T.S. Eliot, Izabrane pjesme, BIGZ (1978.)

⁹ Dostojevski, Mladac, Znanje (1986)

¹⁰ Pirandello, Šest osoba traži autora, Cekade (1992)

¹¹ Pirandello, Šest osoba traži autora, Cekade (1992)

¹² Pirandello, Tako je ako vam se tako čini, Cekade (1992)

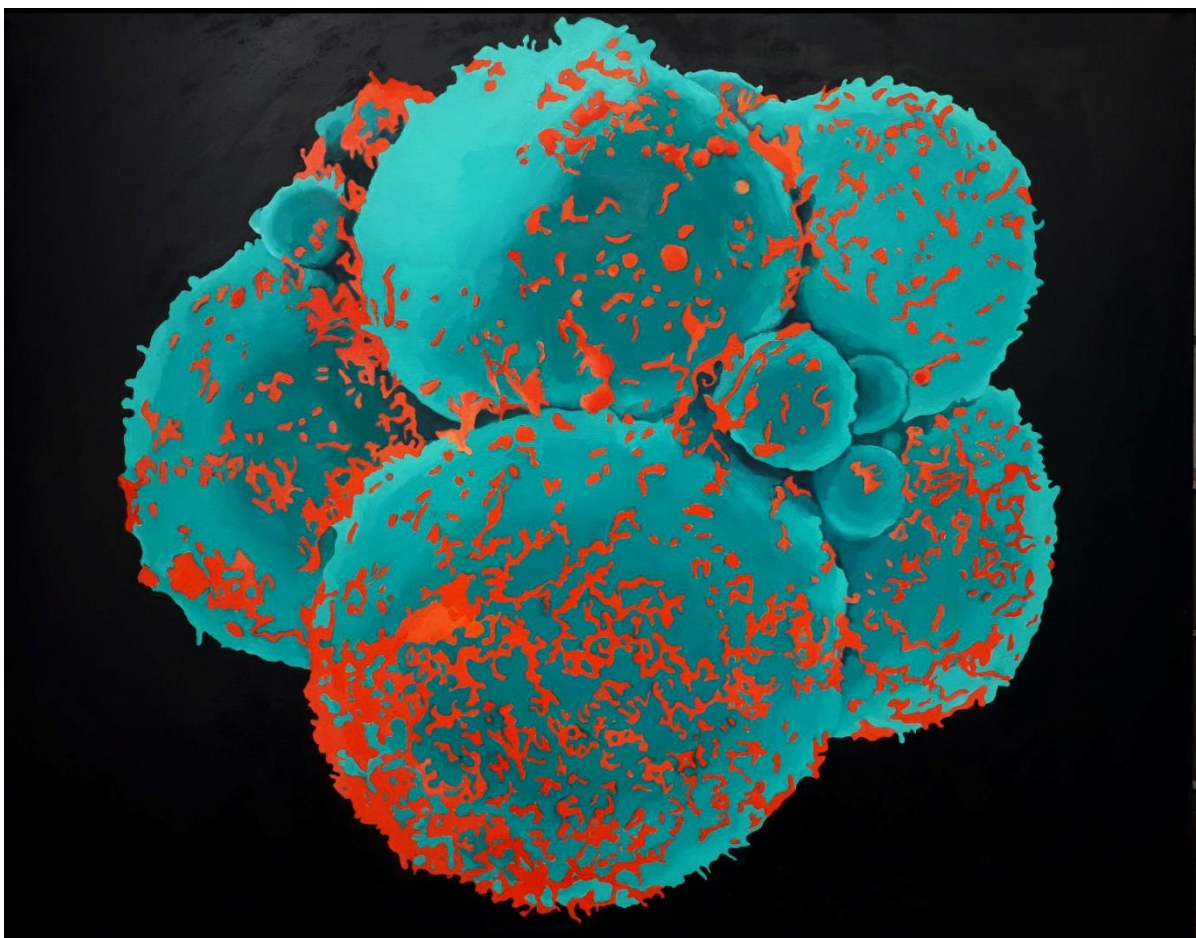
Poglavlje 3: ELEMENTARNE ČESTICE

„Osjećam kako u meni stvari pucaju, kao da se razbijaju staklene stijenke...“¹³

Naslov, kao i ovaj uvodni citat u zadnji dio ove cjeline posudila sam od mog miljenika Michela Houellebecqa. Nešto u meni treperi – zvjezdana prašina.

Za ovo djelo mi je kao inspiracija poslužilo prvenstveno Borgesovo učenje o ciklusima. Ono se očituje kroz učenje o vječnom vraćanju u kojem Borges kaže da je broj svih atoma od kojih je svijet sastavljen konačan, premda pretjeran, i samo kao takav on je sposoban za konačan (premda pretjeran) broj permutacija. Jer je broj permutacija ograničen, one će u beskonačnom vremenu dosegnuti konačan broj i svijet će se morati ponoviti. Opet ćeš se roditi iz neke utrobe, opet će narasti tvoj kostur, opet ćeš u iste te svoje ruke uzeti ovu stranicu...tako nekako to opisuje Borges a ja sam ovdje pojednostavljeno parafrazirala.

Pitala sam se što bi najbolje predstavljalo elementarnu materiju od koje smo svi sastavljeni i u kojoj se manifestiraju naše fizičke promjene. Za sada sam došla do toga da naslikam seriju matičnih stanica sa svojim raznim mutacijama i mogućnostima koja im pruža moderna medicina. Odabrala sam baš ovu vrstu stanice jer je ona jedina stanica u našem organizmu koja se može transformirati u druge vrste stanica i koja ima neograničenu mogućnost diobe. Ona je samoobnovljiva i obnavlja druge stanice koje su uništene nekim bolestima. danas se matične stanice koriste u mnogim liječenjima, čak postoje „banke“ koje omogućuju pohranu matičnih stanica iz pupčane vrpce (one su najbolje jer su najmlađe) za neka buduća liječenja.

¹³ Michel Houellebecq, Elementarne čestice, Litteris (2004)

Poglavlje 4: ZAKLJUČAK

Kroz razna istraživanja htjela bih se malo približiti nekom određenom stilu i temi koja bi me privukla. Za sada još nisam pronašla ništa stalno ali mislim da je to i bit ovog vremena provedenog na Akademiji. Da istražujemo, griješimo, ponekad ni ne znajući što točno radimo. Za sada mislim da sam na tragu nečeg dobrog i optimistična sam prema svom budućem radu.